

8.5.2024

ASIA Vaatimus luonnonsuojelulain (9/2023) 126 §:n mukaisten pakkokeinojen käyttämisestä ja luonnonsuojelulain 127 §:n mukaisten toimenpiteiden määrittämisestä

VIREILLEPANIJA Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry

VAATIMUKSET UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSESSA

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry (vireillepanija) pyytää, että Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) ryhtyy luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin ja 127 §:n 2 momentin mukaisiin toimenpiteisiin luontovahingon ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi Remeo Oy:n Viikin käsittelylaitoksella sekä määrää toiminnanharjoittajaa poistamaan oikeudenvastaisen tilan ja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Vireillepanijan mukaan Viikin käsittelylaitoksen toiminnasta on aiheutunut ja aiheutuu edelleen luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua luontovahinkoa, joka aiheutuu alakohdassa a) tarkoitetuille Natura 2000 -verkostoon sisältyvän alueen (Vanhankaupunginlahden lintuvesi, aluetunnus FI0100062) niille luonnonarvoille, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty verkostoon sekä alakohdassa b) tarkoitetuille lintudirektiivin (2009/147/EY) 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuille ja direktiivin liitteessä I luetelluille lajeille.

Luontovahingolla tarkoitetaan luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan luontotyyppien ja eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävää, mitattavissa olevaa suoraa tai välillistä haitallista vaikutusta, jonka aiheuttamiseen ei ole myönnetty poikkeusta luonnonsuojelulain 39 §:n 2 momentin tai 83 §:n nojalla. Oikeuskäytännön (KHO 2022:71) mukaan luontovahingon aiheutumisen edellytyksenä ei ole suotuisan suojelutason heikentyminen lajin esiintymisalueella tai kansallisella tasolla, vaan haitta on merkittävä, jos vaikutus lajin elinvoimaisuuteen paikallisella tasolla on merkittävä.

Toiminnanharjoittajan Viikin käsittelylaitoksen toiminnasta aiheutunut luontovahinko johtuu siitä, että laitos houkuttelee ja ylläpitää ympärivuotisesti ja etenkin lintujen pesimäkaudella merkittävän suurta joukkoa alueella pesimättömiä variksia ja muita varislintuja, jotka ruokailevat laitoksen alueella huolimatta biojätteen välivarastointiin liittyvien lavojen peittämis- ja siirtoyrityksistä. Laitoksen ylläpitämä

varismäärä heikentää olennaisesti läheisen Natura 2000 -alueen linnustoarvoja ja muodostaa merkittävän uhan erityisesti Lammassaaren hoitoniityllä pesiville avomaan lajeille ja vesilinnustolle. Varisten aiheuttama paikallisesti merkittävä, mitattavissa oleva suora haitallinen vaikutus kohdistuu seuraaviin Vanhankaupunginlahden lintuveden Natura 2000 -alueen suojeluperustaisiin pesimälintulajeihin ja niiden elinvoimaisuuteen alueella: laulujoutsen (D1), heinätavi (VU), kaulushaikara (D1), ruskosuohaukka (D1), punajalkaviklo (NT), keltavästäräkki sekä sitruunavästäräkki (EN). Levähtäjien osalta vastaava vaikutus kohdistuu suojeluperustaisista lajeista mm. suokukkoon (CR, D1), pikkusirriin (CR), lapinsirriin (EN), jänkäsirriäiseen (NT) sekä heinäkurppaan (CR, D1). Luontovahinko ilmenee voimakkaana pesä- ja poikaspredaationa, muuttoaikoina levähtämään laskeutuneiden ja ruokailevien lintujen karkottamisena tai laskeutumisen estämisenä sekä pelotevaikutuksena.

Pelotevaikutus voi olla sekä suora että välillinen ja hankalasti mitattavissa. Yhdistys katsoo käsittelylaitoksen ylläpitämien pesimättömien varisten runsauden olevan kuitenkin varteenotettava syy sille, että keltavästäräkin ja niittykirvisen kaltaisten avomaan varpuslintujen parimäärien kehitys alueella on pysähtynyt ja sitruunavästäräkin pesintäyritykset loppuneet huolimatta siitä, että näille lajeille sopiva elinympäristö on Vanhankaupunginlahdella huomattavasti tilaltaan parantunut ja pinta-alaltaan kasvanut ympäröivien hoitoniittyjen pitkään jatkuneiden hoito- ja kunnostustoimien ansiosta.

Varisparven vaikutus sekä Vanhankaupunginlahden lintuveden Natura 2000 -alueen suojeluperustaisiin lajeihin että direktiivilajeihin on mitattavissa, vaikka suoraa havaintoja käsittelylaitoksen ylläpitämien varisten aiheuttamasta vahingosta on niittykasvillisuuden lomassa tapahtuvien pesäryöstöjen havainnoinnin vaikeudesta johtuen vähän. Käsittelylaitoksen aiheuttama luontovahinko on kestoltaan pitkäaikainen: ilmiö on ollut olemassa vähintään vuodesta 2014 alkaen, ja se näkyy Vanhankaupunginlahden vuosittaisen linnustoseurannan tuloksissa voimistuen sitä mukaa kun pesimättömien varisten määrä käsittelylaitoksen ympäristössä kasvaa. Ilmiö on havaittu myös Vanhankaupunginlahden nykyisen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisvaiheessa, ja vuonna 2016 julkaistussa suunnitelmassa todetaan varisparvista seuraavaa:

"Pienten nisäkäspetojen lisäksi vaikutusta on myös alueella liikkuvilla varislinnuilla. Vuonna 2014 lahden alueella on ollut yhtä aikaa kymmenistä jopa muutamaan sataan varista, jotka lepäilevät alueella ja käyvät ruokailemassa mm. Viikin vanhan puhdistamon alueella. Todennäköisesti ne myös syövät suojelualueen puolella löytämiänsä lintujen munia." (Yrjölä ym. 2016, s. 62)

Hoito- ja käyttösuunnitelmatyön yhteydessä asiaa myös tutkittiin nykyisten hoitoniittyjen osalta: "Keväällä 2014 laitettiin Ruohokarin

laitumelle kokeeksi neljä pesää, joihin laitettiin kuhunkin neljä ruskeaa kananmunaa. Pesän viereen laitettiin riistakamerat. Vaikka avoimesti ja ilman puolustavaa emoa olleet pesät eivät täysin vastaakaan tilannetta luonnossa, koe osoitti kuitenkin mitä laidunniityllä tapahtuu. Ensimmäiset munat pesistä oli syöty puolen tunnin kuluttua niiden asettamisesta, ja kaikki munat syöty tai rikottu jo alle kahdessa päivässä. Ensimmäisenä pesiä tyhjänsivät varikset, mutta muutamana yönä kettukin oli käynyt nuuhkimassa variksilta jääneitä tähteitä.” (Yrjölä ym. 2016, s. 63) Käsittelylaitoksen toiminta aiheuttaa sellaisia edellä mainittujen lintulajien elinvoimaisuuteen paikallisella tasolla merkittäviä vaikutuksia, että luonnonsuojelulain 3 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetut ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2022:71 tulkinnallisesti täsmennetyt kriteerit luontovahingolle täyttyvät.

Toiminnanharjoittajalla on Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa (260/2019), jonka lupamääräyksen 11 mukaan pakattua biojätettä on säilytettävä nestetiiviillä keräyslavalla katetussa tilassa ja lava on edelleen peitettävä peitteellä tai muulla katteella. Helsingin kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen on lupaa koskevassa lausunnossaan (14.2.2019) todennut, että varastointilavojen suojaukseen tulee kiinnittää huomiota, koska suurten varisparvien on todettu viihtyvän alueella.

Luvanmukainen toiminta ei ole onnistunut estämään luontovahingon syntymistä ja pitkäaikaista jatkumista. Toiminnasta aiheutunut luontovahinko on ollut omiaan heikentämään useiden uhanalaisten, suojeluperustaisten ja direktiivilajien suotuisan suojelutason saavuttamista ja säilyttämistä vähintään paikallisella tasolla merkittävästi. Tämä on ilmennyt voimakkaasti lisääntyneen pesä- ja poikaspredaation sekä karkotus- ja pelotevaikutusten ohella siten, että kansainvälisesti merkittävän, suojellun kosteikkoalueen elinympäristöjen ja linnustonsuojelun eteen tehdyn suojelutyön ja hoito- ja kunnostustoimien tehokkuus on kärsinyt käsittelylaitoksen toiminnan vuoksi merkittävästi. Käsittelylaitoksen jatkuva toiminta suojelualueen läheisyydessä pitää suojelualueen pesimälintujen parimääriä keinotekoisesti huomattavasti matalammalla tasolla kuin millä ne muutoin hoito- ja kunnostustoimet huomioiden olisivat.

Edellä tarkoitettuja lajeille aiheutuneita vahinkoja ei voida myöskään ympäristövastuudirektiivin (EPNDir 2004/35/EY) liitteen I kriteeristöä vasten arvioiden pitää a) kielteisinä muutoksina, jotka ovat vähäisempiä kuin kyseisen lajin kannalta normaaleiksi katsottavat luonnolliset vaihtelut, b) kielteisinä muutoksina, jotka johtuvat luonnollisista syistä tai toimista, jotka kuuluvat alueiden normaaliin hoitoon tai c) sellaisina, että lajit palautuisivat lyhyessä ajassa ja ilman toimenpiteitä perustilaan tai sitä vastaavaan tilaan. Luontovahinko kohdistuu useisiin paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti uhanalaisiin lajeihin, ja usean lajin esiintymistiheys ja lukumäärä alueella on vahingon takia alhainen.

Vahingon korjaaminen edellyttää eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain 5 §:n mukaista ensisijaista korjaamista. Perustilan palauttaminen edellyttää kyseessä olevan pykälän 1 momentissa tarkoitettua vahingosta aiheutuneen haitallisen muutoksen poistamista, eli toisin sanoen käsittelylaitoksen toiminnan tulee muuttua olennaisesti ja todistetusti sellaiseksi, että toiminnasta ei enää aiheudu luontovahinkoa, tai mikäli tämä ei ole mahdollista, toimintojen siirtämistä kokonaan toiseen paikkaan pois suojelualueen läheisyydestä.

REMEO OY:N VIKIN KÄSITTELYLAITOKSEN YMPÄRISTÖLUVAN VALVONTA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt Remeo Oy:n Viikin käsittelylaitokselle ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen ympäristöluvan 18.2.2013 (ESAVI/173/04.08/2012 ja ESAVI/174/04.08/2012). Vuonna 2018 aluehallintovirasto myönsi ympäristöluvan käsittelylaitoksen toiminnan olennaiseen muuttamiseen (ESAVI/9658/2018). Ympäristöluvan lupamääräysten mukaan pakattua biojätettä on säilytettävä nestetiiviillä keräyslavalla katetussa tilassa ja lava on peitettävä peitteellä tai muulla katteella. Lupamääräyksissä todetaan myös, ettei pakatun biojätteen viipymä alueella saa olla yli kahta vuorokautta lukuun ottamatta viikonloppuja ja yleisiä juhlapäiviä, jolloin se saa olla enintään kolme vuorokautta. Lisäksi jättejakeita on varastoitava ja käsiteltävä alueella siten, ettei niistä aiheudu ympäristön epäsiisteyttä, haju- tai pölyhaittaa, roskaantumista, pilaantumisvaaraa maaperälle, pinta- ja pohjavesille eikä muutakaan haittaa ympäristölle.

ELY-keskus on ympäristöluvan valvontaviranomaisena saanut vuonna 2023 useita yleisöilmoituksia Remeo Oy:n Viikin käsittelylaitoksen aiheuttamasta lintuhaitasta. ELY-keskus on pyytänyt toiminnanharjoittajalta selvitystä siitä, miksi bio- ja sekajätteet ovat ilmoitusten mukaisten havaintojen perusteella päättyneet lintujen saataville alueella. ELY-keskus on kehottanut toiminnanharjoittajaa ryhtymään tarvittaessa viipymättä korjaaviin toimenpiteisiin, jos jätteiden varastointi ja käsittely ei ole ollut ympäristöluvan mukaisessa tilassa ja jätteitä on ollut haittaeläinten saatavilla. Toiminnanharjoittaja on vastannut ELY-keskuksen selvityspyyntöihin toteamalla toiminnan olevan ympäristöluvan mukaista. ELY-keskus on 1.11.2023 suorittanut käsittelylaitoksella valvontakäynnin, jonka yhteydessä havaittiin peitetyjä ja peittämättömiä lavoja pakatun biojätteen siilon viereisellä kattamattomalla varastokentällä. Peittämättömällä lavalla havaittiin joitakin variksia ja lokkeja.

ELY-keskus on valvontakäynnin jälkeen pyytänyt toiminnanharjoittajalta uudestaan selvitystä lintujen pääsystä biojätekuorman. Toiminnanharjoittaja on vastannut toiminnan olevan ympäristöluvan mukaista ja lavojen olevan peittämättöminä alueella vain lavojen vaihdon yhteydessä noin 5-10 minuutin ajan. Toiminnanharjoittaja

ilmoitti lisäksi aikovansa siirtää biojätteiden siirtokuormaukseen liittyvät toiminnot, mukaan lukien lavojen peittämisen, avoimesta hallirakenteesta pressuovella suljettavan hallin sisälle.

ELY-keskus suoritti käsittelylaitoksella ympäristöluvan valvontaan liittyvän määräaikaistarkastuksen 12.4.2024. Tarkastuksen yhteydessä toteutetulla laitoskierroksella alueella havaittiin peitettyjä biojätelavoja välivarastoituna pakatun biojätteen siilon viereisellä kattamattomalla varastokentällä. Lavoilla ei ollut lintuja, mutta alueen ympäristössä oli kuitenkin paljon variksia. Tarkastuksen yhteydessä todettiin, ettei esitettyä biojätteen siirtokuormauksen paikan vaihtamista ja pressuoven asentamista ollut vielä toteutettu. ELY-keskus pyysi toiminnanharjoittajaa ilmoittamaan ELY-keskukselle 30.4.2024 mennessä käsittelylaitoksen biojätteen siirtokuormauksen paikan vaihtamisen ja pressuoven rakentamisen tilanteesta.

Toiminnanharjoittaja on ilmoittanut ELY-keskukselle, että biojätteen siirtokuormauksen paikan vaihtamista varten suunniteltu pressuhalli on saatu valmiiksi ja biojätteen siirtokuormaus on siirtynyt uuteen pisteeseen 6.5.2024.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus ei tutki Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry:n vaatimusta luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaisten pakkokeinojen käyttämisestä tai luonnonsuojelulain 127 §:n 2 momentin mukaisten toimenpiteiden määräämisestä.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan luontovahingolla tarkoitetaan luontotyyppien ja eliölajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävää, mitattavissa olevaa suoraa tai välillistä haitallista vaikutusta, jonka aiheuttamiseen ei ole myönnetty poikkeusta 39 §:n 2 momentin tai 83 §:n nojalla, ja joka aiheutuu muun muassa Natura 2000 -verkostoon sisältyvien alueiden niille luonnonarvoille, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty verkostoon, tai luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuille ja direktiivin liitteessä I luetelluille lajeille.

Luonnonsuojelulain 7 §:n mukaan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisessa päätöksenteossa kiinnitetään huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhkaan, vaikka siitä ei olisi olemassa varmistettua tieteellistä tietoa.

Luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaan jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Luonnonsuojelulain 127 §:n 2 momentin mukaan saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on, sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään, määrättävä haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin. Vireillepano-oikeuteen sovelletaan tämän lain 128 §:n 1 momenttia.

Luonnonsuojelulain 127 §:n 3 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitetun haitallisen vaikutuksen merkittävyyttä on arvioitava suhteessa asianomaisen luontotyyppin tai eliölajin suojelun tasoon vahingon tapahtumahetkellä sekä niiden tuottamiin palveluihin ja luonnolliseen uudistumiskykyyn. Haitallisen vaikutuksen merkittävyyttä määrittävistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Luonnonsuojelulain 128 §:n 1 momentin mukaan haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 126 §:ssä tarkoitettu asia vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 134 §:n 4 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla.

Oikeudellinen arviointi

Luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaisten pakkokeinojen käyttämistä sekä 127 §:n 2 momentin mukaisten toimenpiteiden määräämistä koskeva asia on tullut vireille 128 §:n 1 momentin perusteella. ELY-keskus tutkii ensin, onko asian vireillepanijalla luonnonsuojelulain 128 §:n 1 momentin mukainen vireillepano-oikeus. Vireillepanon tarkoituksena tulee olla estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, taikka käynnistää luontovahingon korjaaminen. Edellä mainitun luonnon

tuhoutumisen tai luonnonarvojen heikentymisen taikka luontovahingon syntymisen tulee johtua luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen päätösten vastaisesta tai niitä laiminlyövästä toiminnasta, jotta vireillepano-oikeus voi syntyä.

Vireillepanijan mukaan Remeo Oy:n toiminnasta Viikin käsittelylaitoksella aiheutuu luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentin 7 kohdan tarkoittamaa luontovahinkoa. Luontovahinkoa aiheutuu laitoksella käsiteltävistä ja varastoitavista biojätteistä, jotka ylläpitävät suurta, alueella pesimätöntä variskantaa. Variskanta aiheuttaa voimakasta pesä- ja poikaspredaatiota sekä pelotevaikutusta käsittelylaitoksen viereisellä Vanhankaupunginlahden Natura 2000 -alueella, jonka suojeluperusteisiin kuuluvat alueella pesivät lintulajit. Vireillepanijan mukaan Viikin käsittelylaitos aiheuttaa paikallisesti merkittävän, mitattavissa olevan suoran haitallisen vaikutuksen Vanhankaupunginlahden pesimälintulajeihin ja tätä kautta myös niihin luontoarvioihin, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty verkostoon.

Vireillepanija pyytää ELY-keskusta määräämään toiminnanharjoittajaa poistamaan oikeudenvastaisen tilan muuttamalla käsittelylaitoksen biojätteen käsittelyä ja varastointia koskevia käytäntöjä. Vireillepanija pyytää lisäksi, että ELY-keskus määrää toiminnanharjoittajan ryhtymään toimenpiteisiin biojätteen puutteellisesta käsittelystä ja varastoinnista aiheutuneiden haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi, sekä luontovahinkoa korjaaviin toimenpiteisiin, joista säädetään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009).

Natura 2000 -tietokannan Vanhankaupunginlahden lintuvesiä (aluetunnus FI0100062) koskevan tietolomakkeen mukaan alueen pesimälinnusto on runsas ja monipuolinen. Alue on erittäin merkittävä linnuston muutonaikainen levähdyspaikka, jossa pesii ja levähtää useita uhanalaisia ja harvinaisia lintulajeja. Alueen suojeluperusteisiin kuuluvat muun muassa alueella pesivät lintulajit, joiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyminen osana Natura 2000 -verkostoa.

Vireillepanijan esittämien tietojen sekä käsittelylaitoksen ympäristölupavalvonnan yhteydessä saatujen tietojen perusteella asiassa on ilmeistä, että käsittelylaitoksen alueella esiintyy poikkeuksellisen suuri variskanta, joka pääsee ainakin ajoittain ruokailemaan peittämättömillä biojätelavoilla tai lavoilta pudonneilla biojätteillä. Toiminnanharjoittajan mukaan toiminta on ympäristöluvan mukaista muun muassa biojätelavojen peittämisen osalta, eikä toiminnasta ole aiheutunut roskaantumista tai muuta haittaa ympäristölle. ELY-keskus on kuitenkin omalla valvontakäynnillään 1.11.2023 havainnut alueella peittämättömäksi jääneitä biojätelavoja. Määräaikaistarkastuksen yhteydessä 12.4.2024 toteutetulla

laitoskierroksella alueella havaittiin peitettyjä biojätelavoja välivarastoituna kattamattomalla varastokentällä, vaikka lupamääräysten mukaan biojätettä tulisi säilyttää katetussa tilassa. ELY-keskus on lisäksi saanut alueelta lukuisia yleisöhavaintoja biojätteellä ruokailevista variksista.

Vanhankaupunginlahden alueella esiintyvän suuren variskannan ei voida aukottomasti osoittaa johtuvan yksinomaan Viikin käsittelylaitoksen toiminnasta siitä huolimatta, että käsittelylaitoksen alueella on todistettavasti ollut varisten saatavilla ravintoa. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että käsittelylaitoksella saatavilla ollut ravinto on todennäköisesti osaltaan vaikuttanut variskannan kasvuun. Vireillepanija on hakemuksessaan esittänyt seurantatietoja käsittelylaitoksen alueella esiintyvistä varismääristä. Seurantatietojen perusteella voidaan todeta, että huhti-toukokuun varismäärät alueella ovat vuosina 2010-2023 vaihdelleet noin 100-300 yksilön välillä ilman selkeää kasvavaa suuntausta. Kesä-heinäkuun varismäärät samoina vuosina ovat sen sijaan vaihdelleet noin 50-600 yksilön välillä ja seurantatiedot osoittavat selkeän kasvun variskannassa viime vuosina. Vuonna 2010 alueella havaittiin kesä-heinäkuussa vain 50 varisyksilöä, mutta vuonna 2023 alueella havaittiin jo 600 varisyksilöä.

Kasvaneen variskannan aiheuttamasta haitallisesta vaikutuksesta pesimälinnustolle ei ole suoria todisteita. Kuten vireillepanossa todetaan, suoria havaintoja varisten aiheuttamasta vahingosta on vain vähän johtuen niittykasvillisuuden lomassa tapahtuvien pesäryöstöjen havainnoinnin vaikeudesta. ELY-keskus kuitenkin yhtyy vireillepanijan näkemykseen siitä, että kasvanut variskanta on hyvin todennäköisesti aiheuttanut myös kasvanutta pesä- ja poikaspredaatiota sekä pelotevaikutusta käsittelylaitoksen viereisellä lintuvedellä, kun otetaan huomioon variksen lajityypillinen käyttäytyminen.

Käsittelylaitoksen toiminnan ja siitä mahdollisesti aiheutuneiden haitallisten vaikutusten suhde on välillinen, eikä aukotonta tietoa syy-yhteydestä ole saatavilla. ELY-keskuksen tulee kuitenkin luonnonsuojelulain 7 §:n mukaisesti kiinnittää päätöksenteossaan huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävään vähenemiseen tai häviämisen uhkaan, vaikka siitä ei olisi varmistettua tieteellistä tietoa. Pykälän perusteluiden mukaan toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhan torjumiseksi ei näin ollen voida lykätä tieteellisen tiedon puutteen tai sen epävarmuuden perusteella.

ELY-keskus katsoo myös varovaisuusperiaatteen mukaisesti, että Viikin käsittelylaitoksen biojätteen käsittelystä ja varastoinnista on todennäköisesti aiheutunut haitallisia vaikutuksia Vanhankaupunginlahden Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevalle pesimälinnustolle. Luontovahingon edellytysten täytyminen

edellyttää kuitenkin lisäksi, että haitallisten vaikutusten tulee olla sekä mitattavissa että lajien suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittäviä. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan haitallista vaikutusta on pidettävä merkittävänä, mikäli vaikutus lajin suotuisaan suojelun tasoon on merkittävä paikallisella tasolla (KHO:2022:71, kohta 56).

Vireillepanija on toimittamassaan liitteessä esittänyt perusteluja luontovahingon syntymiselle (Viikin biojäteasema ja varisparven vaikutus Lammassaaren hoitoniityn linnustoon). Vireillepanijan mukaan variskannan aiheuttama pelotevaikutus on hankalasti mitattavissa, mutta varteenotettava syy sille, miksi joidenkin avomaan varpuslintujen (keltävästäräkki, niittykirvinen) parimäärän kehitys on pysähtynyt tai pesinnät loppuneet (sitruunavästäräkki) niittyjen paremmasta tilasta ja kasvaneesta niitylalasta huolimatta. Varisten on myös havaittu estävän muuttoaikaan lietealueelle tai niitylle pyrkivien kahlaajaparvien laskeutumista tai karkottavan ruokailevia parvia lentoon. Vireillepanija on todennut pesä- ja poikaspredaatiosta aiheutuvan haitallisen vaikutuksen olevan mitattavissa. Liitteessä todetaan, että punajalkaviklon poikasia selviää nuoruusikäen huomattavasti vähemmän Lammassaaren hoitoniityllä kuin pinta-alaltaan pienemmällä Purolahden hoitoniityllä, minkä todetaan johtuvan varisten poikaspredaatiosta Vanhankaupunginlahdella. Lisäksi liitteessä todetaan, että varisten on havaittu saalistavan vesilintujen, kuten haapanan poikasia.

ELY-keskus toteaa, etteivät vireillepanon yhteydessä esiin tuodut havainnot kuitenkaan ole riittäviä täyttämään luontovahingon määritelmää haitallisten vaikutusten mitattavuuden osalta. Vaikutusten tulee olla mitattavissa, jotta niiden merkittävyyttä voidaan arvioida. Vaikutusten tulee olla mitattavissa myös siksi, että niiden voidaan osoittaa johtuvan jostain tietystä toimijasta. Vaikka tiettyjen lajien parimäärän kehityksen pysähtyminen Vanhankaupunginlahdella muodostaa merkittävän haitallisen vaikutuksen näiden lajien paikalliselle suojelutasolle, ei tämän vaikutuksen voida mitattavissa olevalla tavalla osoittaa johtuvan Viikin käsittelylaitoksen toiminnasta. Toisaalta varisten poikaspredaatiosta taikka pelotevaikutuksesta tehtyjen yksittäisten havaintojen kautta ei voida mitata aiheutuuko variskannasta merkittävä haitallinen vaikutus lajien suotuisalle suojelutasolle.

Luonnonsuojelulain 127 §:n 3 momentin mukaan haitallisen vaikutuksen merkittävyyttä on arvioitava suhteessa asianomaisen luontotyyppin tai eliölajin suojelun tasoon vahingon tapahtumahetkellä. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan haitallisten vaikutusten merkittävyyttä ja vaikutuksia suotuisaan suojelutasoon tulee siis arvioida suhteessa vahinkoa edeltäneeseen tilaan, eli perustilaan (KHO:2022:71, kohta 45). Variskannasta aiheutuneiden haitallisten vaikutusten merkittävyyttä

tulisi voida arvioida ennen käsittelylaitoksen toimintaa vallinneeseen tilanteeseen ja lajien suojelutasoon. Käsittelylaitoksen toiminta on biojätteiden käsittelyn ja varastoinnin osalta ollut lupamääräysten perusteella samanlaista koko sen toiminnan ajan vuodesta 2013. Toiminnassa ei myöskään ELY-keskuksen ympäristölupavalvonnassa ilmenneiden seikkojen osalta ole tapahtunut biojätteiden käsittelyä tai varastointia koskevia olennaisia muutoksia käsittelylaitoksen toiminta-aikana. Käsittelylaitoksen toiminnan ja siitä aiheutuneiden haitallisten vaikutusten pitkäkestoisuus vaikeuttaa vaikutusten merkittävyyden arviointia.

ELY-keskus toteaa, ettei käsittelylaitoksen toiminnasta mahdollisesti aiheutuneiden haitallisten vaikutusten merkittävyyttä Vanhankaupunginlahden pesimälinnustolle voida mitattavissa olevalla tavalla arvioida. ELY-keskus näin ollen katsoo, ettei Remeo Oy:n Viikin käsittelylaitoksen toiminta ole aiheuttanut luonnonsuojelulaissa tarkoitettua luontovahinkoa.

Käsittelylaitoksen ympäristölupaa koskevassa valvonnassa on selvinnyt, että toiminnanharjoittaja on 6.5.2024 alkaen siirtänyt biojätteen siirtokuormaukseen liittyvät toiminnot, mukaan lukien lavojen peittämisen, pressuovella suljettavan hallin sisälle. Toiminnanharjoittajan mukaan biojätteen siirtokuormauksen siirtäminen suljettuun halliin tulee estämään lintujen pääsyn biojätteisiin. Myös ELY-keskus katsoo, että biojätteiden käsittelyn siirtäminen suljettuun halliin tulee jatkossa lähtökohtaisesti estämään variskannan ruokailun käsittelylaitoksen alueella. Vireillepanija on pyytänyt ELY-keskusta käyttämään 126 §:n mukaisia pakkokeinoja luonnonsuojelulain vastaisia vaikutuksia aiheuttavan biojätteen käsittelyn ja varastoinnin keskeyttämiseksi. ELY-keskus katsoo, että biojätteen siirtäminen suljettuun halliin on poistanut sen tilan, jonka vireillepanija on katsonut luonnonsuojelulain vastaiseksi.

ELY-keskus katsoo, ettei Remeo Oy:n Viikin käsittelylaitoksen toiminta aiheuta luonnon tuhoutumista, luonnonarvojen heikentymistä tai luontovahinkoa, joka olisi luonnonsuojelulain tai sen nojalla myönnettyjen lupien vastaista tai niitä laiminlyövä. Vireillepanon tarkoituksena ei näin ollen ole estää luonnon tuhoutumista tai luonnonarvojen heikentymistä taikka käynnistää luontovahingon korjaamista luonnonsuojelulain 128 §:n 1 momentin mukaisesti, eikä Tringa ry:llä ole asiassa vireillepano-oikeutta.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

sähköpostitse:
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry

Tiedoksi

sähköpostitse:

Remeo Oy

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päätä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on esitellyt lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut yksikön päällikkö Ilpo Huolman. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/7198/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/7198/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Huolman Ilpo 08.05.2024 10:19

Esittelijä Kaikkonen Anniina 08.05.2024 09:28

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksi- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiannotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuumioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähtien välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.